

Samen beter!

Onderzoek naar de mogelijkheden tot verbetering van de kwaliteitsborging via een Regioservice voor Gemeenten

Monumentenzorg is mensenwerk. Kennis is macht maar samenwerking is kracht! Een monumentenwachter moet bij de inspecties (zie afbeelding voorpagina) vertrouwen op zijn collega en de goede samenwerking met hem. Zekerheid omtrent een hoog kennis en kunde niveau moet er zijn. De Monumentenwacht Gelderland beschikt over dat vereiste hoge kennis en kunde niveau en wil haar competenties graag breder inzetten in de Gelderse erfgoedsector.

Juni 2019

Inhoudsopgave

Pagina

Inleiding

4

1. De probleemstelling/doelstelling van dit onderzoek

4

2. De onderzoeksopzet en het projectontwerp

5

3. De basis en gevolgde werkwijze van het onderzoek

5

4. De Tussenbalans: resultaten van de fasen 1 en 2

7

5. De tussenbalans: enige conclusies

11

6 De volgende fasen in dit onderzoek

12

Bijlagen

./. analyse werkbelasting

./I. mogelijke en reeds bestaande samenwerkingsvormen regioservice

./// vragenlijst enquête

.IIII overzicht gemeenten samenwerking MWG 2017

Inleiding

In het Position Paper 2017-2020 gaven wij aan dat uit regiobijeenkomsten van gemeenten, onderzoek van de provincie en bevindingen in het veld, is gebleken dat bij gemeenten steeds weer de behoefte blijkt aan (bouwkundige) ondersteuning in het veld. Oorzaken zijn ondermeer de vergrijzing van het ambtelijk apparaat en het op afstand zetten van het veldwerk. Men denkt steeds meer in termen van certificering van bedrijven, organisaties etc. Op deze manier lekt 'eigen' kennis en kunde weg bij de diverse overheden.

Zonder goede kennis, kunde en vakmanschap is er geen kwaliteit in de duurzame instandhouding en ontwikkeling van erfgoed te realiseren. Dat geldt voor zowel de restauratiespecialist 'op de steiger' als voor ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en begeleiding van de projecten. In de praktijk is de constatering echter, dat kennis, kunde en vakmanschap bij overheden aan het verschromelen is. Zowel qua capaciteit (fte's) als op het gebied van de inhoudelijke kennis.

Ook de provincie Gelderland heeft in haar beleidsnota 'Beleef het mee!' 2017-2020 aangegeven dat de uitvoeringskwaliteit door samenwerking in het erfgoednetwerk kan, c.q. moet worden verbeterd. In deze beleidsnota ligt ook onze opdracht tot borging van de kwaliteit besloten.

Wij zijn reeds lang betrokken als (mede) ontwerper van de ketenbenadering in de Gelderse kwaliteitszorg voor monumenten middels het programma "Gelderse Voet". Dit programma behelst de Gelderse regeling voor de verdere ontwikkeling van kennis en kunde in de monumentenzorg.

Wij maken deel uit onderdeel van de Gelderse basisinfrastructuur. Op grond hiervan zijn wij als onafhankelijke instelling via de realisatie van diverse projecten verantwoordelijk voor de uitvoering van dit programma¹.

Vanuit deze verantwoordelijkheid zijn wij in 2018 een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om in de eerdergenoemde 'verschraling', een verbetering te kunnen aanbrengen. Moeten wij onze inbreng qua kennis en kunde in de Gelderse erfgoedsector, en dan met name voor gemeenten, via een extra of andere inbreng gaan organiseren?

Is een 'Regioservice' een mogelijke vorm waarin wij in samenwerking met gemeenten dit zouden kunnen realiseren?

In de BMC rapportage² over het stelsel in Nederland en specifiek over de kwaliteitsborging, wordt gewag gemaakt van de kwaliteitsborgingsregeling Gelderse Voet als een "good practice". Met name de kwaliteitsregeling Kennis&Kunde voor het bedrijfsleven wordt gezien als een positieve ontwikkeling. Met dit gegeven menen wij een volgende stap te moeten zetten in de ontwikkeling van het Kennis en Kunde beleid in de provincie: Gelderse Voet 2.0 ofwel naar een nieuw en verbeterd niveau van kennis en kunde in de Gelderse erfgoedsector.

Om te weten te komen of en in hoeverre zo'n 'Regioservice' een belangrijke impuls kan geven aan de verbetering (zowel kwalitatief als kwantitatief, hebben wij onderzocht of er in Gelderland een basis/noodzaak/wenselijkheid is voor een of andere vorm van 'Regioservice'.

Ernst van der Grijp, directeur

1. De probleemstelling/doelstelling van dit onderzoek

Er is al een tijdlang sprake van een steeds maar afnemende capaciteit en technische kennis bij gemeenten als het gaat om de begeleiding van de restauratie en onderhoudswerkzaamheden. Dat leidt tot verminderd zicht op- en als gevolg hiervan- een afname van de geleverde kwaliteit in de uitvoering. Veel gemeenten zien dat gelukkig zelf ook in. Daarbij denkt men aan (en men steeds regelmatig ook expliciet) aan een mogelijke inzet van de Monumentenwacht Gelderland. Zo hebben wij met enkele gemeenten collectieve (inspectie)abonnementen afgesloten (bijlage 4), werken wij structureel samen met een aantal gemeenten en voeren incidenteel werkzaamheden uit op het gebied van kwaliteitsborging en ondersteuning. Daarnaast bieden wij regelmatig i.s.m. gemeenten Monumentenclinics aan voor de monumenteneigenaren. Wij staan gezien onze primaire taak in de Gelderse erfgoedsector zeker niet afwijzend tegenover deze extra vraag van de Gemeenten. Immers, wij kunnen met onze inzet, kennis en kunde,

¹ Zie hiervoor ook onze 'Position Paper 2017-2020 oktober 2016

² BMC advies: Stelsel of lappendeken, pagina 11, 22 januari 2018

provinciale dekking en ervaring dit hiaat helpen oplossen. Of, in hoeverre en op welke wijze wij dit zouden kunnen doen is dus de centrale vraag.

2. De onderzoeksopzet en het projectontwerp

Om de hierboven geformuleerde centrale vraag goed te kunnen beantwoorden hebben wij de volgende deelvragen en activiteiten omschreven:

1. Omschrijf en *breng de problematiek verder in kaart* door het reeds aanwezige QuickScan onderzoek (gehouden onder Monumentenwachters en een bureauonderzoek) te verdiepen en te completeren;
2. *Voer een behoefte-onderzoek uit* bij een selectie van de Gelderse gemeenten;
3. *De tussenbalans*. In deze fase maken we via een tussenrapportage de balans op tot nu toe. Hebben we op dit moment voldoende informatie om via een etalageproject een proef te starten?
4. Vervaardig op basis van de dan verkregen onderzoeksresultaten *een plan van aanpak* of en hoe we op basis van de hiervoor in beeld gebrachte behoefte en informatie een (vorm van) Regioservice 'up-and-running' kunnen krijgen. Hierbij moet er voor de deelnemende gemeenten én voor de Monumentenwacht een meerwaarde ontstaan t.o.v. het eerder genoemde hiaat. Het moet niet zo zijn dat er een vervloeiing van taken en verantwoordelijkheden gaat ontstaan tussen gemeenten en de Monumentenwacht. De gemeenten blijven verantwoordelijk en de Monumentenwacht onafhankelijk;
5. Ontwerp daartoe *een of meerdere passende modellen* 'Regioservice';
6. Realiseer als *paralleltraject een of meerdere pilots* die de noodzakelijke praktische informatie en werkwijzen kunnen opleveren t.b.v. de uiteindelijke te kiezen vorm van de Regioservice. De do's en don'ts.

3. De basis en gevolgde werkwijze van het onderzoek

Om dit initiatief te operationaliseren hebben wij de volgende werkwijze gevolgd.

Fase 1: problematiek verder in kaart

In de eerste fase van dit onderzoek hebben wij op basis van de reeds aanwezige QuickScan de problematiek verdiept en completer gemaakt. Via bureaustudie en andere onderzoeken hebben we relevante (aanvullende) informatie verkregen. Zo hebben we de nominale omvang van de workload van gemeenten vastgesteld op basis van de bekende aantallen Rijks- en Gemeentelijke monumenten. Daarbij hebben we vuistregels gehanteerd, nl. voor restauraties een cyclus van 40-50 jaar en onderhoud een cyclus van 7-10 jaar. Dit zijn voor gemeenten de mogelijke interventie momenten zoals het verlenen van de omgevingsvergunning of het verstrekken van een restauratie- of onderhoudssubsidie.

Fase 2 Behoeftesonderzoek

Om deze nominale workload omvang te toetsen aan de praktijk en om te weten te komen of en in hoeverre de gemeenten behoefte hebben aan ondersteuning in kennis en kunde, hebben we via interviews én een online enquête in de periode september -januari 2019, een behoefte-onderzoek uitgevoerd.

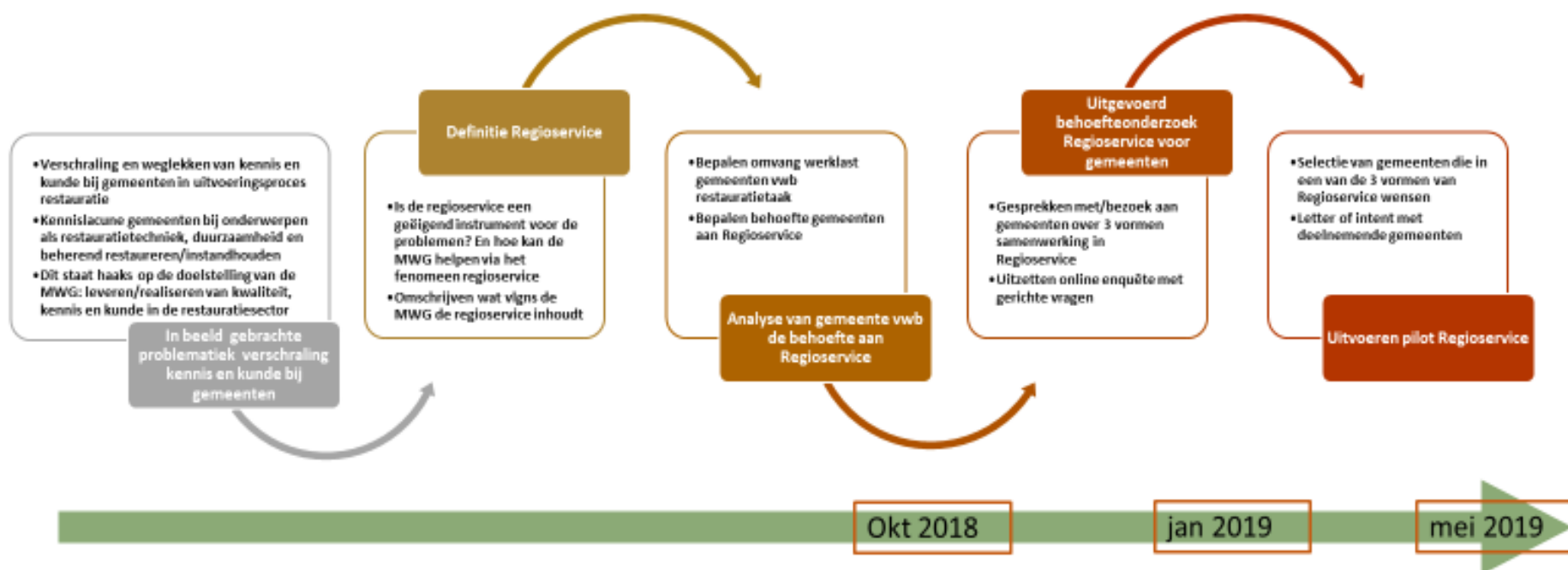
Het kwalitatief behoefteonderzoek door middel van 14 diepte-interviews met diverse gemeenteambtenaren. Daarbij zijn ook de nieuwe onderwerpen zoals duurzaamheid aan de orde geweest, net als de bestaande Kennis&Kunde regeling. De interviews zijn gebruikt om de problematiek nader te duiden/onderzoeken én als informatiebron voor de digitale enquête. De digitale enquête is uitgezet onder een selectie van **39** gemeenten van de **51** Gelderse gemeenten. Een respons van **29** gemeenten is goed te noemen.

Fase 3 De Tussenbalans

Op basis van de tot nu toe verkregen gegevens hebben wij via een tussenrapportage de balans opgemaakt. De vraag die daarop kan volgen is *'hebben we op dit moment voldoende informatie om via een etalageproject een proef te starten voor een vorm van Regioservice?'*

Onderstaand figuur geeft de gevolgde projectfasen weer:

Processchema Regioservice

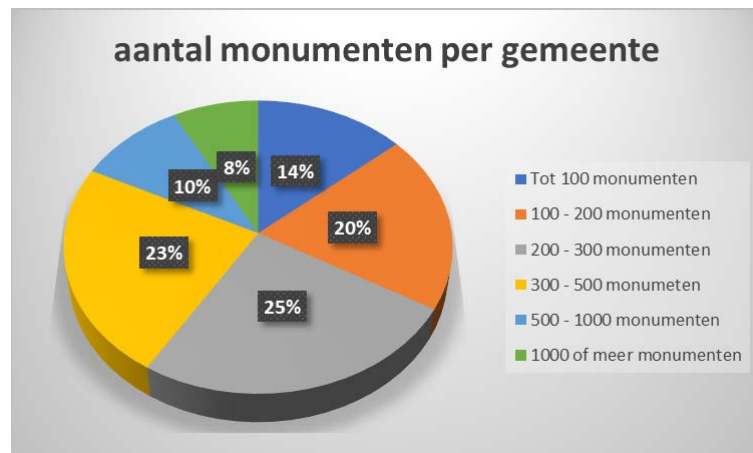
4. De Tussenbalans: resultaten van de fasen 1 en 2

Onderzoeksresultaten fase 1

Eerst en vooral hebben we vastgelegd wat de mogelijke nominale werkbelasting van gemeenten voor monumenten kan zijn. Dit om een goede indicatie te verkrijgen waarover we 'het hebben'. Het blijkt dat er: 6324 Rijksmonumenten en 11784 gemeentelijke monumenten zijn. In totaal dus 18108 monumenten (peildatum januari 2019).

Vervolgens hebben we deze aantallen in categorieën ingedeeld, waarbij we voor de werkbelasting voor de rijksmonumenten een factor 1,2 hebben gehanteerd i.v.m. de bewerkelijkheid en i.v.m. het feit dat in zo'n proces meerdere organisaties, instellingen en overheden bij betrokken zijn (zie ook hiervoor bijlage 1):

1. Er zijn 7 gemeenten in de categorie tot 100 monumenten;
2. Er zijn 10 gemeenten in de categorie 100-200 monumenten;
3. Er zijn 13 gemeenten in de categorie 200-300 monumenten;
4. Er zijn 12 gemeenten in de categorie 300-500 monumenten;
5. Er zijn 5 gemeenten in de categorie 500-1000 monumenten;
6. Er zijn 4 gemeenten in de categorie meer dan 1000 monumenten:

Deze categorie indeling hebben wij uitgevoerd om te kunnen bepalen:

1. Wat de nominale werkbelasting voor de gemeente zou moeten zijn in fte, op basis waarvan we eventuele tekorten kunnen constateren in kwantiteit en in kwaliteit;
2. Welke gemeenten bij de Omgevingsdiensten zijn ondergebracht;
3. Waar voor de Monumentenwacht de interesse zou moeten liggen;
4. Of er clusters van gemeenten mogelijk zijn;
5. Waar voor de Monumentenwacht de break-even zou moeten liggen; we moeten er niet op toelagen;
6. Wat de omvang van de inzet van de Monumentenwacht nominaal zou kunnen of mogen zijn; beperkt tot 1-2 fte van de MWG.

Begin 2019 waren er in Gelderland 51 gemeenten en 7 omgevingsdiensten. De meeste gemeenten hebben de monumentenzorg (beleid en uitvoering) in eigen beheer, een aantal gemeenten heeft de uitvoering bij een Omgevingsdienst neergelegd, en een aantal gemeenten werkt in meer of mindere mate samen. Op basis van deze categorie indeling en de eerder verkregen informatie, hebben wij een lijst met een naar ons oordeel potentiële behoefte bij gemeenten aan een regioservice opgesteld. Zie voor een totaaloverzicht bijlage 2.

Op basis van de categorieën en de door ons gehanteerde vuistregel van 7-10 jaar onderhoudscyclus en 40-50 jaar restauratiecyclus komen we tot de volgende nominale constatering:

- ✓ Werkbelasting onderhoudscyclus: 1937 monumenten per jaar;
- ✓ Werkbelasting restauratiecyclus: 484 monumenten per jaar.
- ✓ Nieuwe onderwerpen zoals verduurzaming van monumenten: ca 1000.

Aan taakbelasting betekent dit onder meer:

- ✓ Bevoegd gezag in het proces van de omgevingsvergunning;
- ✓ Hetgeen kennis en kunde vereist
- ✓ Mogelijk financiële betrokkenheid als het gaat om subsidies en beoordelingsfunctie t.b.v. het NRF, restauratieleningen;
- ✓ Begeleiding en beoordeling in de uitvoeringsfase;
- ✓ Handhaving;
- ✓ Initiëren, opstellen en uitvoeren van monumentenbeleid
- ✓ Eindoplevering en controle op de gereed melding

Onderzoeksresultaten fase 2

Om de omvang van de nominale werkbelasting te toetsen aan de praktijk en de behoefte aan ondersteuning te onderzoeken, hebben we via interviews en een online enquête in de periode september-december 2018 een onderzoek uitgevoerd bij een selectie van de Gelderse gemeenten.

In totaal hebben we 13 ambtenaren en 2 ambtenaren van een Omgevingsdienst live geïnterviewd. Vrijwel alle live geïnterviewden hebben ook de digitale enquête ingevuld. Via de enquête hebben we 27 gemeenteambtenaren kunnen raadplegen. Sommige enquêteerden hebben hier en daar een vraag overgeslagen. Het aantal respondenten kan dus per vraag verschillen.

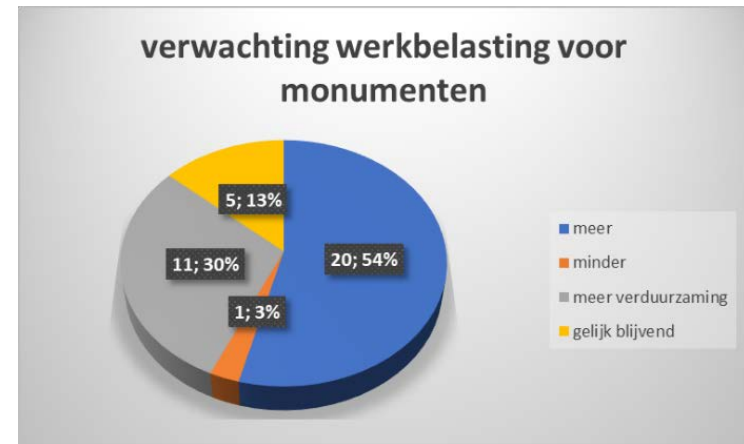
In beide vormen van interviews hebben we 22 vragen kunnen stellen (bijlage 3) over verschillende onderwerpen zoals:

- Hoeveel projecten denkt u jaarlijks te moeten behandelen?
- Worden dat er meer of minder?
- Wat is uw toekomstverwachting, ook v.w.b. nieuwe onderwerpen zoals verduurzaming?
- Kunt u uw werk 'aan' inhoudelijk als qua omvang?
- Wat kan samenwerking voor u betekenen?
- Kunnen we de technische inhoudelijke kennis beter organiseren en zou een (vorm van) regioservice daarbij een goed middel zijn?
- Etc.etc.

Op aantal van 51 gemeenten geeft de respons een redelijk beeld van de Gelderse situatie (1^e kwartaal 2019).

Aan de hand van het onderzoek kunnen we de volgende constatering maken:

1. Het blijkt dat er gemiddeld en naar schatting van de gemeenteambtenaren ongeveer 730 projecten jaarlijks in omloop zijn waarvoor ambtelijke inzet is gewenst.
2. Van de 27 respondenten verwachten er 20 meer projecten; 11 personen gaven aan dat er van hen inzet wordt gevraagd over duurzaamheidsvraagstukken.

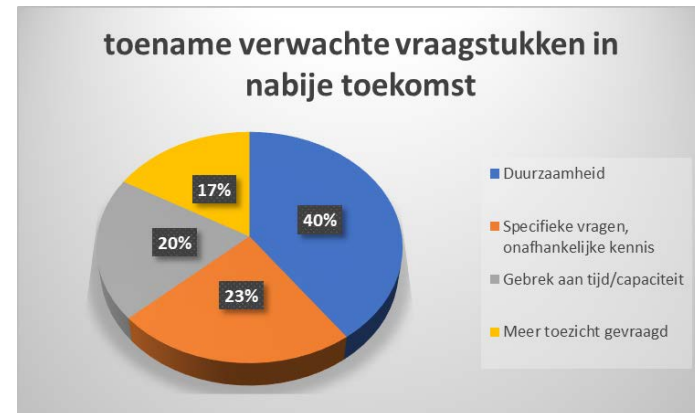
Figuur 2 Toekomstverwachting werkbelasting geïnterviewden

3. Daarbij geeft men aan dat met name onderwerpen kerken, scholen, duurzaamheid en herbestemming onderwerpen zijn die veel meer aandacht vragen als voorheen.
4. Ook hebben we gevraagd met welke formatieruimte men de gemeentelijke taak moet uitvoeren. Dit om te bezien hoe het met de nominale én feitelijke werkbelasting gesteld is. Het blijkt dat we bij 26 respondenten een totale omvang van 35,6 fte kunnen vaststellen. Hiervan zijn er 6 gemeenten die in eigen beheer de werkzaamheden omtrent vergunningen regelen, 6 gemeenten leveren alleen het advies en 5 gemeenten laten dit over aan de Omgevingsdiensten.
5. Op de vraag of men voldoende tijd heeft om de bij hen belegde taak te kunnen uitvoeren, antwoorden 20 van de 31 respondenten dat zij te weinig tijd hebben, 7 respondenten maar nauwelijks voldoende tijd en 4 respondenten voldoende tijd hebben om hun taak in redelijkheid te kunnen uitvoeren:

Figuur 3: voldoende tijd voor uw werkopdracht?

6. Op de vraag of men het werk inhoudelijk goed aan kan, bijvoorbeeld qua kennis en kunde, ook mede gezien de vele nieuwe inhoudelijke onderwerpen, geven 16 respondenten aan onvoldoende qua tijd en kennis etc toegerust te zijn op hun taak terwijl 15 respondenten menen wel voldoende toegerust te zijn.
7. De verwachting voor de toekomst over deze onderwerpen is voor de meeste respondenten duidelijk. Er blijkt veel meer inhoudelijke kennis en tijd nodig te zijn op vraagstukken als duurzaamheid, toezicht en de veelal specifieke inhoudelijke vragen. Zie de grafiek hiernaast:

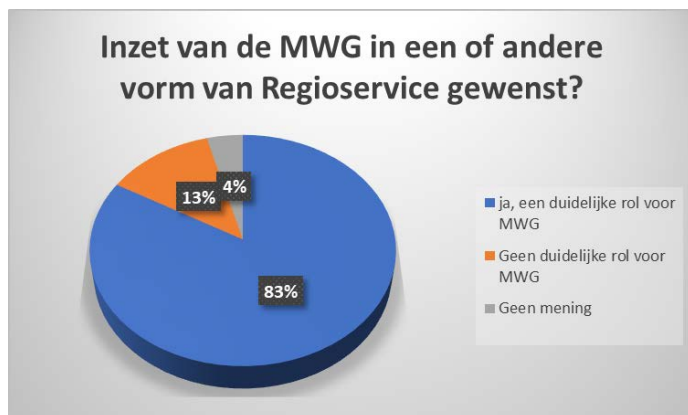
Figuur 4 toename van vragen in de nabije toekomst

8. De volgende vraag was of samenwerking met andere gemeenten meer uitvoeringskracht zou kunnen opleveren. Samenwerken en kennis en kunde delen kan zo een extra betekenen. 17 respondenten gaven aan dat dat zeker een verbetering zou kunnen opleveren, 7 respondenten vonden dat niet en 1 had hier geen mening over.
9. Over de vraag of samenwerking met gelijksoortige gemeenten een verbetering zou kunnen opleveren van de situatie door over en weer gebruik te maken van elkaars technische en inhoudelijke kennis waren de meeste respondenten (21) heel duidelijk: namelijk ja.
10. Ongeveer 60% van de gemeenten werkt voor de erfgoedonderwerpen in meer of mindere mate samen met andere gemeenten, ca 40% van de gemeenten doet dat niet.
11. Alle ondervraagden zijn bekend met (de werkzaamheden van) de Monumentenwacht en bijna 85% van de geïnterviewden kan zich best wel wat voorstellen van een Regioservice in hun situatie.
12. Op de vraag of men zich nog andere vormen van samenwerking of Regioservice kon voorstellen liepen de antwoorden uiteen: van ja als de kwaliteit van de gehele keten maar goed blijft tot weer een extra organisatie dat het werken er wellicht niet eenvoudiger op maakt:

Figuur 5 zijn er andere samenwerkingsvormen mogelijk?

13. De volgende vraag betrof de mogelijke inzet van de MWG in een of andere vorm van regioservice. Hier waren de meeste respondenten duidelijk in: 20 gaven aan daar zeker een rol duidelijke voor de MWG te zien, 3 respondenten zagen hierin geen rol te zien en 1 had hier geen mening over:

Figuur 6 Inzet van de Monumentenwacht gewenst/mogelijk?

14. Over de vraag of er een samenwerking zou kunnen worden opgezet tussen gemeenten met hetzelfde ontwikkelingsniveau qua capaciteit en inhoudelijke kennis werd zeer wisselend gedacht.
15. Van de 31 respondenten gaven 23 aan niet samen te werken met de Omgevingsdienst; 8 gaven aan dat wel te doen, of in ieder geval werk over te laten aan dergelijke diensten, waaronder ook het Gelders Genootschap.
16. Zouden er dan obstakels zijn als de MWG een bepaalde vorm van regioservice zou organiseren en uitvoeren? 8 van de 30 respondenten zien wel enige obstakels maar het overgrote deel van de respondenten vindt dat niet: 22 willen daar best over doordenken en aan werken, als maar aan voorwaarden is voldaan. Deze voorwaarden zijn onderwerp van de vervolgstudie.

5. De tussenbalans: enige conclusies

Op basis van de informatie verkregen uit de twee eerste fasen uit dit onderzoek kunnen we enige (voorzichtige) conclusies trekken.

Conclusie 1 de werkbelasting wordt verschillend ingeschat

Opvallend is het verschil tussen de gecalculerde nominale werkbelasting van 2421 projecten en de opgave van de 28 respondenten omgeslagen naar de gehele populatie van 51 gemeenten (ca 2 x 780 projecten) 1560 projecten voor restauratie en onderhoud.

Hierbij merken we wel op dat niet ieder onderhoudsproject zoals bijvoorbeeld schilderwerk bij de gemeente wordt aangemeld;

Conclusie 2, niet of maar nauwelijks voldoende tijd voor de taak?

Het blijkt dat de meeste respondenten (veel) te weinig tijd hebben om in de uitvoering hun werk naar behoren te kunnen voldoen. Ook geeft men aan niet altijd over voldoende technische en inhoudelijke kennis en ervaring te beschikken. Ook op gebied van toezicht en locatiebezoek zegt men maar nauwelijks in control te zijn.

Conclusie 3. Samenwerking biedt een (mogelijke) uitkomst.

Het blijkt dat er al enkele gemeenten samenwerken met ofwel andere gemeenten, ofwel met de Omgevingsdienst, ofwel zo nu en dan met de Monumentenwacht Gelderland. Daarbij hoeft het niet zo te zijn dat deze gemeenten dit doen uit noodgeboren, maar meer ter verbetering van de te leveren kwaliteit.

Conclusie 4. Regioservice kan voor zo'n samenwerking een goede optie zijn.

Conclusie 5. Er is voor de Monumentenwacht Gelderland zeker een rol in het concept van regioservice

Conclusie 6. De uitkomsten uit de eerste twee fasen zijn een goede basis om het concept Regioservice verder uit te werken; er blijkt voldoende behoefte te zijn.

6 De volgende fasen in dit onderzoek

Fase 3

Deze fase is nog in progress:

Op basis van deze resultaten is het onze bedoeling om een plan van aanpak te maken hoe we op basis van de hiervoor in beeld gebrachte behoefte en informatie een (vorm van) Regioservice 'up-and-running' kunnen krijgen.

Hierbij moet er voor de deelnemende gemeenten als ook voor de Monumentenwacht een meerwaarde ontstaan t.o.v. dit geconstateerde hiaat: De hierbij gevolgde werkwijze zou kunnen zijn:

Op basis van de verkregen informatie uit de onderdelen (1) en (2) maken we een plan van aanpak voor de opzet en uitvoering van de 'Regioservice'. In dit plan van aanpak wordt niet alleen de inhoudelijke werkwijze omschreven, maar ook wat de meerwaarde zou moeten zijn voor zowel de gemeenten, de Gelderse Erfgoedsector/Erfgoedalliantie en de Monumentenwacht Gelderland. Meerwaarde o.a. gemeten in resultaat en effecten. Het product: een realistisch en uitvoerbaar plan van aanpak.

Fase 4

Deze fase is nog in progress:

Op basis van het in fase 3 verkregen plan van aanpak ontwerpen we een of meerdere passende modellen 'Regioservice'

De te volgen werkwijze daarbij:

We ontwikkelen in overleg met het bestuur van de Monumentenwacht enkele scenario's/modellen voor een Regioservice die

meerwaarde kan bieden. Onderwerpen die hier aan de orde komen zijn onder meer:

- Welke inhoudelijke en werkbare vormen van Regioservice zouden er kunnen zijn?
- Welke organisatievorm kies je hierbij en welke rol spelen andere partijen?
- Hoe liggen de bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij de diverse modellen?
- Financiën?
- Kunnen er Regioservices zijn of komen met meerdere 'snelheden' en ontwikkelingsniveaus van /bij gemeenten?

Onderdeel 5

Deze fase is nog in progress:

In deze fase is het zaak dat we een of meerderen pilots realiseren die de noodzakelijke praktische informatie en werkwijzen kunnen opleveren t.b.v. de uiteindelijke te kiezen vorm van de Regioservice. De do's en don'ts. Bijna parallel aan de uitvoering van onderdeel 4 zullen we ook een of meerdere gemeenten (bv gemeente Oldebroek) betrekken in een uit te voeren pilotproject, een soort van the proof of the pudding. Dit om in ieder geval de praktische uitvoerbaarheid van de diverse modellen te testen, ervaringen op te doen en een lijst van do's en don'ts te maken. Uiteraard zullen de inhoud en proces van zo'n pilot vooraf worden omschreven en met betrokkenen worden doorgesproken.

Bijlage 1 berekening werklast (2017)

tabel van alle 54 gemeenten in provincie Gelderland												
Gemeente	Inwoners (2)	Landopp ervlakte (km ²)	Grootste plaatsen	gemeentelijk	Rijks	factor 1.2 rijksmonument ivm extra werkbelasting	Totaal zonder factor	Totaal met factor	per jaar onderhoud	per jaar restauratie		
Westervoort	15.007	7,05	Westervoort	1	5	6	6	7	1	0		
Duiven	25.382	33,92	Duiven, Groessen	13	12	14	25	27	3	1		
Rijnwaarden	10.849	39,84	Herwen, Lobith, Pannderen	14	20	24	34	38	4	1		
Rozendaal	1.520	27,9	Rozendaal	15	25	30	40	45	5	1		
Scherpenzeel	9.730	13,79	Scherpenzeel	46	15	18	61	64	6	2		
Heumen	16.421	39,85	Malden	20	44	53	64	73	7	2		
Heerde	18.595	78,75	Heerde, Wapenveld	5	65	78	70	83	8	2		
West Maas en Waal	18.850	77,4	Beneden-Leuuen, Boven- Leuuen, Dreumel, Wamel	31	47	56	78	87	9	2		
Oldebroek	23.330	97,68	Oldebroek, Wezep	41	43	52	84	93	9	2	gemeenten tot 100 monumenten (9)	
Lingewaard	11.157	50,44	Asperen, Herwijnen, Heukelum, Nuren	44	59	71	103	115	11	3		
Putten	24.358	85,12	Putten, Krachtighuizen	19	97	116	116	135	14	3		
Nunspeet	26.994	128,79	Elspeet, Nunspeet	77	65	78	142	155	16	4		
Lingewaard	46.185	62,23	Bemmel, Gendt, Huissen	109	40	48	149	157	16	4		
Druuten	18.604	37,71	Afferden, Deest, Horssen	111	46	55	157	166	17	4		
Doetinchem	57.105	79,06	Doetinchem, Gaanderen, Wehl	126	36	43	162	169	17	4		
Epe	32.622	156,29	Epe, Vaassen	79	77	92	156	171	17	4		
Beuningen	25.481	43,7	Beuningen, Ewijk, Weurt, Winssen	91	67	80	158	171	17	4		
Zevenaar	32.392	53,26	Angerlo, Zevenaar	93	75	90	168	183	18	5		
Neerijnen	12.353	66	Haafften, Waardenburg	90	86	103	176	193	19	5		
Berg en Dal	34.724	44,14	Beek, Breedeweg, Millingen aan de Rijn, Ooij, Ubbergen	65	107	128	172	193	19	5		
Oost Gelre	29.614	109,67	Lichtenvoorde, Groenlo	146	41	49	187	195	20	5	gemeenten tot 200 monumenten (12)	
Montferland	35.396	105,68	Didam, 's-Heerenberg, Beek, Zeddam	138	53	64	191	202	20	5		
Hatterum	12.076	23,11	Hatterum	91	94	113	185	204	20	5		
Neder-Betuwe	23.398	60,64	Dodewaard, Kesteren, Ochten, Opheusden	148	50	60	198	208	21	5		
Brummen	20.750	83,97	Eerbeek, Brummen	73	113	136	186	209	21	5		
Barneveld	56.625	175,96	Garderen, Kootwijkerbroek, Terschuur, Voorhuizen	160	48	58	208	218	22	5		
Maasdriel	24.280	66,02	Ammerzoden, Hedel, Kerkdriel, Rossum	164	45	54	209	218	22	5		
Ermelo	26.627	85,62	Ermelo, Horst	106	94	113	200	219	22	5		
Renkum	31.380	46,01	Oosterbeek, Renkum	128	76	91	204	219	22	5		
Aalten	27.134	96,51	Bredevoort, De Heurne, Dinxperlo	179	62	74	241	253	25	6		
Tiel	41.432	32,27	Tiel	149	93	112	242	261	26	7		
Winterswijk	28.902	138,15	Meddo, Winterswijk	164	81	97	245	261	26	7		
Oude IJsselstreek	39.550	136,4	Gendringen, Silvolde, Terborg, Ulft, Varsseveld	219	41	49	260	268	27	7	gemeenten 200-300 monumenten (12)	
Ede	113.618	318,25	Ede, Bennekom, Lunteren	78	193	232	271	310	31	8		
Nijkerk	41.860	69,48	Nijkerk, Hoevelaken, Nijkerkerveen	178	110	132	288	310	31	8		
Wijchen	40.789	66,49	Alverna, Wijchen, Woezlk	202	98	118	300	320	32	8		
Overbetuwe	47.349	109,36	Elst, Heteren, Zetten	191	112	134	303	325	33	8		
Culemborg	27.904	29,42	Culemborg	212	108	130	320	342	34	9		
Berkelland	44.166	258,69	Eibergen, Neede, Ruurlo	206	123	148	329	354	35	9		
Geldermalsen	26.716	99,98	Beesd, Geldermalsen, Meteren	191	136	163	327	354	35	9		
Voorst	24.165	123,07	Twello	175	167	200	342	375	38	9		
Doesburg	11.324	11,57	Doesburg	212	158	190	370	402	40	10		
Lochem	33.556	213,2	Eefde, Laren, Lochem	256	175	210	431	466	47	12		
Harderwijk	46.582	38,59	Harderwijk, Hiernen	344	110	132	454	476	48	12		
Wageningen	38.448	30,49	Wageningen	406	61	73	467	479	48	12	gemeenten 300-500 monumenten (12)	
Zaltbommel	27.743	79,61	Aalst, Brakel, Bruchem, Gameren, Nederhemert, Zaltbommel, Zuilichem	267	241	289	508	556	56	14		
Buren	26.291	134,26	Lienden, Buren, Maurik (gemeentehuis), Beusichem	264	270	324	534	588	59	15		
Elburg	23.058	63,82	Doomspijk, Elburg, 't Harde	268	331	397	599	665	67	17		
Rheden	43.508	81,76	Dieren, Rheden, Velp	533	225	270	758	803	80	20		
Bronckhorst	36.404	283,56	Zelhem, Vorden, Hengelo (gemeentehuis), Steenderen	464	352	422	816	886	89	22	gemeenten 500-1000 monumenten (5)	
Zutphen	47.314	40,98	Zutphen, Wamsveld	482	439	527	921	1009	101	25		
Apeldoorn	160.497	339,91	Beekbergen, Ugchelen, Wenum-Wiesel	817	222	266	1039	1083	108	27		
Nijmegen	174.575	53,62	Oosterhout, Lent, Nijmegen: Dukenburg, Lindenholt	1067	261	313	1328	1380	138	35		
Arnhem	156.050	97,99	Schaarsbergen	2016	510	612	2526	2628	263	66	gemeenten meer dan 1000 monumenten (4)	
				11784	6324		18108		1937	484		

		Categorie 1: samenwerking omgevingsdienst	Categorie 2: samenwerking andere gemeente	Categorie 3: mogelijke samenwerking MWG regioservice		Welk enquête instrument ingezet?
gemeente					opmerkingen	
Aalten					samenwerking gemeenten Aalten, Winterswijk en Oude IJsselstreek	interview&online enquête
Apeldoorn						Online enquête
Arnhem					vooral op het gebied van duurzaamheid	Online enquête
Barneveld					Gemeente heeft vrijwel geen capaciteit beschikbaar	online enquête
Berg en Dal						online enquête
Berkelland						Online enquête
Beuningen					Werken samen met gemeente Nijmegen en beleid met Wijchen, Druten.	online enquête
Bronckhorst					(Deel)rapport standaard als onderlegger aanvraag subsidie	online enquête
Brummen						interview&online enquête
Buren						online enquête
Culemborg						interview M. Smits
Doesburg						interview&online enquête
Doetinchem					niet volledig ingevuld	online enquête
Druten					werkt samen met Wijchen	online enquête
Duiven					werkt samen met gemeent Westervoort; werkorganisatie 1Stroom!	online enquête
Ede				grote projecten	Ede werkt samen met de omgevingsdienst en ondersteunt inspecties MWG	interview&online enquête
Elburg						Online enquête
Epe						online enquête
Ermelo	niet bevroagd					
Geldermalsen	vervallen				Inmiddels fusie met Neerijnen en Lingewaal, West Betuwe	interview
Harderwijk						online enquête
Hattem	niet bevroagd					
Heerde						interview
Heumen	niet bevroagd					
Lingewaal	vervallen				Inmiddels fusie met Geldermalsen en Neerijnen	interview
Lingewaard						online enquête
Lochem					Werken met Monumentencoach M. Haitink	online enquête
Maasdriel	niet bevroagd				Werkt samen met Zaltbommel	
Montferland						online enquête
Neder Betuwe	niet bevroagd					
Neerijnen	vervallen				Inmiddels fusie met Geldermalsen en Lingewaal/West Betuwe	interview
Nijkerk						online enquête
Nijmegen	niet bevroagd					
Nunspeet	niet bevroagd					
Oldenbroek						online enquête
Oost Gelre					samenwerking 3 gemeenten Aalten, Winterswijk en Oost Gelre	interview&online enquête
Oude IJsselstreek						interview&online enquête
Overbetuwe	niet bevroagd					
Putten	niet bevroagd					
Renkum	niet bevroagd					
Rheden						online enquête
Rozendaal	niet bevroagd					
Scherpenzeel						online enquête
Tiel						interview&online enquête
Voorst					Hebben ervaren kracht per 1 maart aangenomen	online enquête
Wageningen						online enquête
West Maas en Waal					al het bouwkundige werk ligt bij de ODR Rivierenland	
Westervoort					!Werkt samen met Duiven, 1stroom!	online enquête
Wijchen					samenwerking met Druten	Online enquête
Winterswijk					samenwerking 3 gemeenten Aalten, Winterswijk en Oude IJsselstreek	interview&online enquête
Zaltbommel					werkt samen met Maasdriel	interview&online enquête
Zutphen						online enquête
Omgevingsdienst Rivierenland						interview
Response	interview	13			reeds praktijk	
	interview + online	9			gewenst	
	Online	27			geen belangstelling	
	aantal gemeenten	29				
Niet gerespondeerd		10				

Enquête over de ontwikkeling van een Regioservice Monumentenwacht Gelderland

Pagina 1

"De rol van de overheden in de uitvoering en begeleiding van projecten is veranderd. Waar vroeger specifieke kennis en kunde over onderhoud en restauraties aanwezig was bij overheden, is dat nu veel minder het geval. De sector vraagt de provincie om een goede kwaliteitsborging te faciliteren. Dit doen we door de samenwerking binnen de gehele keten te stimuleren en verbeteren". aldus het beleidsprogramma van de Provincie Gelderland 'Gelderland leeft 2017-2020.

De inzet van kennis en kunde van de Monumentenwacht Gelderland (hierna te noemen MWG) in de begeleiding en kwaliteit van de uitvoering is evident. De MWG heeft de mogelijkheid van een snelle beschikbaarheid van technische ondersteuning. Zo gezien kan de kennis en kunde van de Monumentenwacht een waardevol instrument zijn om de hiaten in de begeleiding en de kwaliteit van de uitvoering bij gemeenten, op te vangen. De MWG kan daarbij haar netwerk en ervaring en de concrete kennis van de objecten, inzetten voor een 'regioservice'. De MWG kan vooral een rol spelen bij de toetsing en begeleiding van de onderhoudssubsidies. Via het fenomeen regioservice wil de MWG, via technische ondersteuning in de uitvoeringsfase van bijvoorbeeld restauratieprojecten, synergie creëren om kennis, kunde en kwaliteit te versterken tijdens zo'n restauratieproces. Dit om verschraving en weglekken van die kennis, kunde en kwaliteit tegen te gaan.

De MWG heeft op basis van het hier bovenstaande perspectief een aantal vragen. Het zijn veelal open vragen waarin het met name gaat om een beeld te schetsen van de ontwikkelingen.

Vragen basisinformatie

Het onderzoek zal ongeveer 15 minuten van uw tijd in beslag nemen.

1. Bij welke gemeente bent u werkzaam en wat is uw functie?

Over uw eigen werkomgeving

2. Hoeveel uit te voeren projecten restauratie, verduurzaming en herbestemming van het gebouwde erfgoed heeft uw gemeente jaarlijks?

3. Wat verwacht u van de ontwikkeling van de hierboven genoemde projecten? Worden het er meer of minder?

4. Wat is uw verwachting in de toekomst wat betreft omvang en aard van de projecten?

5. Hoe is de afdeling/de portefeuille erfgoed/monumenten op dit moment bij uw gemeente georganiseerd qua personeelscapaciteit, kwaliteit, omvang van de werkzaamheden en samenwerking met het Bestuur/ B&W?

Over de veranderingen in de erfgoedsector

6. Er wordt de laatste jaren steeds meer geïnvesteerd in de erfgoedsector/ duurzame instandhouding van monumenten. Ook krijgt erfgoed meer aandacht dan voorheen. Heeft u voldoende tijd beschikbaar om uw werk te kunnen doen?

Geen tijd Voldoende tijd

7. Er verandert de laatste tijd veel op gebied van erfgoed/monumentenzorg, denk aan vraagstukken over energiebesparing: de monumentale energietransitie.

Kunt u samen met uw collega's op dit moment het werk inhoudelijk (kwalitatief) voldoende borgen?

Ruim voldoende Onvoldoende

8. Wat verwacht u voor de toekomst als het gaat om deze vraagstukken?

Over een eventuele samenwerking

9. Kennis is macht maar samenwerken is kracht. Denkt u dat door samenwerking met andere gemeenten een verbetering in het werkproces kan worden bewerkstelligd? Geef aan waarom.

10. Denkt u dat door samenwerking met gelijksoortige gemeenten een verbetering kan worden bewerkstelligd door over en weer gebruik te maken van de inhoudelijke (technische) kennis en begeleiding?

11. Werkt u al met andere gemeenten samen en zo ja op welke (erfgoed)onderwerpen?

Nee

Ja, namelijk de volgende onderwerpen:

Over een eventuele rol van de Monumentenwacht Gelderland

12. Bent u bekend met de werkzaamheden van de stichting Monumentenwacht Gelderland?

ja

nee

13. Kunt u zich iets bij het fenomeen 'regioservice' voorstellen?

ja

nee

14. Kunt u zich nog andere vormen van regioservice voorstellen? Denk aan samenwerkingsvormen met andere partijen.

15. Denk u dat de MWG inhoudelijk (technische advisering) een rol kan spelen in het proces? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

16. Wat vindt u van het idee om gemeenten met hetzelfde ontwikkelingsniveau qua capaciteit en inhoudelijke kennis bij elkaar te brengen, om de continuïteit in kennis en capaciteit van de samenwerkende gemeenten beter te garanderen. Ziet u een rol voor de MWG om dit te bevorderen?

17. Werkt u op het gebied van erfgoed samen met een Omgevingsdienst ? Zo ja, op welke manier (beleid, vergunningen, bouw- en woningtoezicht enz.) en wat zijn uw ervaringen (kwaliteit, capaciteit)?

18. Welke obstakels/bezwaren ziet u in de rol van de MWG als uitvoerende partij van een regioservice?

Over een eventuele deelname aan een pilotproject

19. Bent u of is uw gemeente bereid deel te nemen in een pilotproject Regioservice met de MWG?

ja

nee

20. Is het aanbevelenswaardig, ook ter ondersteuning van uw werk dat we samen een gesprek over zo'n pilotproject hebben met de portefeuillehouder? Indien ja, kunt u dan iets zeggen over termijnen als het gaat om implementatie?

21. Heeft u nog opmerkingen, vragen of suggesties?

22. Tot slot en uiteraard niet verplicht: wat is uw naam?

U bent nu klaar met de enquête. Dank u wel voor uw deelname.

U kunt het venster nu sluiten.

Overzicht Gelderse gemeenten								
Informaie 2017 samenwerking MWG								
Afspraken collectief abonnement								
Gemeente collectief abonnement	K&K regeling	GM	RM	ab.kstn	insp. Kstn	Opmerkingen	Financiële regelingen (bedragen incl. Prv. Bijdrage, 2017)	Budget onderh. rest per jaar incl. Prv 2017
Apeldoorn	Ja	ja	ja	ja	nee	Rapport subsidiabel	10.000?	€ 123.000
Aalten	Ja	ja	nee	ja	nee	werkt samen met W'Wijk en O-Gelre	5.000/20% en 20.000 /20%	€ 80.000
Ede	Ja	ja	ja	ja	ja	max steun 5.000 max per inspectie	5.000/25% instandhouding	€ 275.000
Elburg		ja	ja	ja	nee	rapport eventueel noodzakelijk voor aanvraag, ook varend erfgoed en kerkepaden	4.500/ 20% en 10.000/30% 1 p 5jaar/ 1 p. 15 jaar	€ 112.000
West Betuwe(G'malsen)		nee	ja	ja	nee	afspraken vernieuwen na fusie	5.000/20%	€ 47.000
Hatterm		ja	nee	ja	nee	Rapport verplicht	2.500 / 25%	€ 23.000
Oude IJsselstreek		ja	nee	ja	nee	muv van 1 rijksmonument	5.000/20% en lening voor restauratie (max 40.000) met 20% contante lening, rapport subsidiabel	€ 102.000
Nunspeet		ja	ja	ja	nee	Rapport kan gevraagd worden tot 50.000 subs. Kosten (?). Hebben als begeleidingprojecten i.o van gemeente gedaan	35.000/30%	€ 123.163
Montferland		ja	nee	ja	nee	Insp. + abbon.-kosten zijn subsidiabel bij subs. Aanvraag , direct koppeling infobladen in verorderning	5.000 / 25%	€ 68.500
Overige gemeenten								
Arnhem		-	-	-	-		0	€ -
Barneveld		-	-	-	-	3.000/30% schilderwerk, 3.000/25% overig onderhoud. Bij meer dan 25.000 subs. Kosten: maximaal 6.000. Restauratie: 25.000/20%. Rijksmonumenten (muv woonhuizen!): 25.000/ 20%,	4.000/ 25%	€ 171.000
Berg en dal		-	-	-	-	Geeft regelmatig opdracht voor eenmalige inspectie bijzondere projecten. Ook regeling erfgoedprojecten. Inspectie e.a. onderzoeken subsidiabel	4.000/25%	€ 117.000
Berkelland		-	-	-	-	Inspectie & abon voor aanvraag subsidiabel	5.000/20% en 25.000/20%	€ 118.000
Beuningen		-	-	-	-	Samenwerking Nijmegen	geen	
Bronckhorst		-	-	-	-	Inspectie MW voor aanvraag subsidie, kosten kunnen worden meegenomen in aanvraag, ook duurzaamheidsmaatregelen!	5.000/20%	€ 102.643
Brummen		-	-	-	-	2012 einde subsidieregeling	-	€ -
Buren		-	-	-	-		3.000/15%	€ 34.211
Culemborg		-	-	-	-		-	€ -
Doesburg		-	-	-	-	Quickscan voor gem. eigenaren door MWG, Gem. geeft opdracht en betaalt, tarief eenm. Inspectie	Lening, max. 50.000	€ -
Doetinchem		-	-	-	-		max 12.000, 20%, 1 p. 4 jaar	€ 80.000
Drunen		-	-	-	-	Lidmaatschap MWG verplicht, onderhoud en restauratie	max 8.600, 25% / 3.200, 25%	€ 71.000
Duiven		-	-	-	-	Collectief abonnement MWG in 2012 stop gezet		€ -
Epe		-	-	-	-	Duurzaam Veluwe zet MWG in voor advisering	max 7.000/ 20%, 1 p. jaar	€ 42.000
Ermelo		-	-	-	-	Rapport voorwaarde subsidie, onderhoud en restauratie	max 2.300 / 25% en 7.000/15%	€ 34.000
Harderwijk		-	-	-	-	Rapport gevraagd, niet verplicht, rijks en gemeentelijk, onderhoud, restauratie alleen gemeentelijk	max 6.800 /25% en 28.000/35% 1p. 10 jaar	€ 171.000
Heerde		-	-	-	-	Algemene verordening voor de bedragen, rapport verplicht boven de 25.000. Kosten MWG subsidiabel	10.000/ 30% 1 per 15 jaar voor restauratie casco, 5.000/20% 1 p 5 jaar onderhoud	€ 20.440
Heumen		-	-	-	-		0	€ -
Weste Betuwe (Lingewaal)		-	-	-	-	sonderingsrapport kan gevraagd worden	4.600 / 20%	€ 13.000
Lingewaard		-	-	-	-	rapport kan verplicht worden gesteld	5.700 / 25% en 10.000 / 25%	€ 80.000
Lochem		-	-	-	-		0	€ -
Maasdriel		-	-	-	-	"Inspectierapport volgens MW methodiek" niet ouder dan 1 jaar, abon. Subsidiabel, samenwerking met Z'bommel	2.500 / 30% en 18.500/40%	€ 16.000
Neder-Betuwe		-	-	-	-			€ -
West Betuwe (Neerijnen)		-	-	-	-		10.000/20%, meerjarenplan van 5 jaar, 5 jaar niet meer dan 25.000 subsidie, mogelijk 'sonderingsrapport'	€ 39.000
Nijkerk		-	-	-	-			€ -
Nijmegen		-	-	-	-			€ 221.000
Oldebroek		-	-	-	-	rapport kan gevraagd worden	1.000/ 20% 1 per 3 jaar en 2.500 / 20% eens per 5 jaar 1.500/30% duurzaamheid	€ 51.000
Oost Gelre		-	-	-	-		5.000/25% jaarlijks en 25.000/25% 1 p. 5 jaar, rapport is voorwaarde	€ 137.000
Overbetuwe		-	-	-	-		5.000/20% abonnement MWG 40% (?)	€ 37.000
Putten		-	-	-	-			€ 12.000
Renkum		-	-	-	-			€ -
Rheden		-	-	-	-	Onderhoud en restauratie. Inspectierapport noodzakelijk. Buiteplaatsen/groen ruimere regeling.	2.500 /25%, buitenplaatsen 75%	€ 130.000
Zevenaar (voorheen Rijnwaarden)		-	-	-	-			€ 6.000
Rozendaal		-	-	-	-			€ -
Scherpenzeel		-	-	-	-			€ 8.500
Tiel		-	-	-	-			€ -
Voorst		-	-	-	-			€ 128.500
Wageningen		-	-	-	-		Incidente inzet MWG expertise	€ -
West Maas en Waal		-	-	-	-			€ -
Westervoort		-	-	-	-			€ -
Wijchen		-	-	-	-	Inspectierapport subsidiabel max. 200 Euro/50%	2.500 / 25% (5.000/50% na een 'wachtjaar!') en 25.000/ 25% en rijksmonumenten 1.250, /25%	€ 51.000
Winterswijk		-	-	-	-		6.000/25%	€ 85.000
Zaltbommel		-	-	-	-	Inspectierapport verplicht, abonnement subsidiabel	2.500/30% en 18.500/40% (restauratie)	€ 77.000
Zevenaar		-	-	-	-			€ 19.000
Zutphen		-	-	-	-		vanaf 2018 weer bufget gemeentelijke monumenten	€ 140.000
							Subsidies	€ 3.165.957
							Raming investeringen subsidiabel incl .multiplier 4,2	€ 13.297.019